

Programmaboekje

7 oktober 2023

J.S. Bach
J.L. Bach
W.F. Bach
H.I.F. Biber

Koffiecantate

Zang: Eline van den Hout, Dylan Knoop, Robert Bloemhoff.
Regie: Jacqueline Janssen. Fluit: Annemarie de Ruijter.
Dirigent: Jim Benjamin Roodnat

Programma concert Ars Musica

Suite in g-groot (1715 - Johann Ludwig Bach)

1. Ouverture
  2. Air
  3. Menuet
  4. Gavotte
  5. Air
  6. Bourrée
-

Battalia (1673 - Heinrich Ignaz Franz Biber)

1. Allegro - Allegro - Presto
  2. Der Mars
  3. Presto
  4. Aria - Andante
  5. Die Slacht - Allegro
  6. Lamento - Adagio
-

Suite in g-klein (ca. 1753 - Wilhelm Friedemann Bach ? - BWV 1070)

1. Larghetto
  2. Torneo - Allegretto
  3. Aria - Adagio
  4. Menuetto
  5. Capriccio - Vivace
-

Serenade Der Nachtwächter (1673 - Heinrich Ignaz Franz Biber)

bas: **Robert Bloemhoff**

1. Serenada
  2. Allemanda
  3. Aria
  4. Ciacona
  5. Gavotte
  6. Retirada
-

P A U Z E

Schweigt stille, plaudert nicht

Kaffeekantate (BWV 211) (1734 - Johann Sebastian Bach)

sopraan: **Eline van den Hout** (Lieschen)
bas: **Robert Bloemhoff** (Schlendrian)
tenor: **Dylan Knoop** (verteller)

fluitiste:
Annemarie de Ruijter

1. Recitatief
2. Aria
3. Recitatief
4. Aria
5. Recitatief

6. Aria
  7. Recitatief
  8. Aria
  9. Recitatief
  10. Coro
-

Bij het concert.....

Het concert staat ditmaal in het teken van de Duitse barok. Eerder heeft Ars Musica een drietal concerten gegeven met muziek uit respectievelijk de Engelse, Hollandse en Italiaanse barok. Het voornemen is om de cyclus te besluiten tijdens het volgende concert met muziek uit de Franse barok. Het orkest heeft zich daardoor kunnen verdiepen in de karakters en uitvoeringstechnieken van de verschillende barokstijlen.

Johann Ludwig Bach (1677 - 1731)

Johann Ludwig Bach werd geboren in de buurt van Eisenach en was een Duits componist en violist. Hij was een telg van de muzikale Bach-familie en een verre verwant van Johann Sebastian. Hij verbleef het grootste deel van zijn leven in Meiningen, waar hij achtereenvolgens hofmusicus, cantor en kapelmeester was. Dit levert hem vandaag de bijnaam Meininger Bach op. Johann Ludwig schreef een vrij groot aantal vocale werken, naast een aanzienlijk deel orkestmuziek dat bijna volledig verloren is gegaan. Dat zijn vocale muziek is behouden, is grotendeels te danken aan Johann Sebastian Bach, die in 1726 te Leipzig, naast twee missen, ook 18 van zijn cantates opvoerde. De cantate 'Denn du wirst meine Seele' werd lang beschouwd als een werk van Johann Sebastian (BWV 15). Johann Ludwig overleed in Meiningen op 54-jarige leeftijd.

Heinrich Ignaz Franz Biber (1644 - 1704)

Heinrich Ignaz Franz Biber von Bibern zoals zijn volledige naam luidt, was een Oostenrijkse componist en violist van Boheemse (toenmalige Wartenburg) afkomst. Hij componeerde vooral kerkmuziek, maar ook vioolsonaten en twee opera's. Bekend zijn de Rosenkranz- of Misteriensonaten in scordatura (gewijzigde snaarstemming) met 16 verschillende stemmingen van de viool. Diverse componisten zijn door werken van Biber geïnspireerd, waaronder Paganini, Listz, Brahms en Rachmaninov. Na een wachttijd van negen jaar werd Biber door Keizer Leopold I in de adelstand verheven en mocht hij 'von Bibern' aan zijn naam toevoegen. De laatste 20 jaar was hij kapelmeester in Salzburg, waar hij op 60-jarige leeftijd overleed.

Wilhelm Friedemann Bach (1710 - 1784)

De Duitse Wilhelm Friedemann Bach was de oudste zoon van Johann Sebastian Bach. Met de muzikale genen van de uitgebreide Bachfamilie trad hij in de voetsporen van zijn vader, die veel van hem verwachtte. Hij was organist, klavecijnist, fortepianospeler, dirigent, muziekpedagoog en componist. Hij gold als de grootste organist van zijn tijd en was vermaard vanwege zijn orgel improvisaties. Een deel van zijn muziek is van een tamelijk grote complexiteit. Wilhelm Friedemann was werkzaam in Dresden, Halle, Braunschweig en ten slotte Berlijn, waar hij op 74-jarige leeftijd overleed.

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Johann Sebastian Bach werd geboren in het Duitse Eisenach en was een componist, organist, klavecijnist, violist, muziekpedagoog en dirigent. Hij wordt beschouwd als een van de grootste en invloedrijkste componisten uit de geschiedenis van de klassieke muziek, vanwege de inventiviteit waarmee hij melodie, harmonie en ritme combineerde. Veel componisten hebben zich door hem laten inspireren. Lange tijd echter was zijn werk minder bekend en was er meer aandacht voor de composities van zijn kinderen Johann Christian en Carl Philipp Emanuel. Het is o.a. aan Mendelssohn te danken dat zijn werk volop in de belangstelling kwam te staan en de waardering kreeg die het verdiende. Johann Sebastian overleed op 65-jarige leeftijd in Leipzig.

Suite in g groot (1715)

Waarschijnlijk heeft Johann Ludwig als kapelmeester veel kamermuziek gecomponeerd. Zijn suite in g-groot is echter het enige werk dat daarvan bewaard is gebleven. De suite begint met een ouverture, die wordt gevolgd door afwisselend tweemaal een luchtig air en drie dansen (menuet, gavotte en bourré).

Battalia (1673)

De delen van de Battalia bevatten muzikale imitaties van de oorlog: van kanonschoten tot oorlogstrommels en dronken, zingende soldaten. In het eerste allegro worden op enkele plaatsen een paar noten vervangen door gestamp van de musici. Biber maakte in zijn werk vaak gebruik van dissonanten en in het tweede allegro heeft daardoor ook het chaotische karakter dat bij een oorlog past. In de Mars speelt concertmeester Wim Struiksma een solo en vervolgens is er enige rust in een air. De laatste twee delen verklanken het strijdgeweld en het treuren (lamento) om de slachtoffers.

Suite in g klein (ca 1753)

De suite in g-klein werd oorspronkelijk toegeschreven aan Johann Sebastian Bach (BWV 1070), maar inmiddels is vrijwel zeker dat dit werk gecomponeerd is door zijn zoon Wilhelm Friedemann. Het is een complex werk in vijf delen, eindigend met een snel capriccio. Voor het orkest een uitdaging.

Serenade Der Nachtwächter (1673)

De Nachtwächterserenade is geschreven voor strijkers en continuo en kent zes delen. In het vierde deel (de Ciacona) duikt de dronken, zingende nachtwaker (Robert Bloemhoff) op, die aangeeft dat het langzamerhand tijd wordt om te gaan slapen en die het negende en tiende uur aankondigt. Gedurende het gehele vierde deel is de begeleiding door het orkest pizzicato en wordt het 'luit-geluid' gesimuleerd door de violen onder de arm te bespelen.

Kaffeekantate (1734)

Naast heel veel religieuze cantaten heeft Johann Sebastian Bach enkele 'wereldse' cantaten gecomponeerd. Eén daarvan is de bekende Kaffeekantate. Koffie was al wel in Europa bekend, maar in de eerste helft van de 18e eeuw begon de drank populair te worden. Het drinken van koffie was niet onomstreden, want de effecten waren nog niet bekend en het kon verslavend werken.

In de Kaffeekantate is Liesje (Lieschen) aan het drinken van koffie verslingerd tot ongenoegen van haar vader, Herr Schlendrian (mijnheer Treuzel).

Liesje is bereid feesten en modieuze kleding op te geven om koffie te mogen blijven drinken, maar als haar vader dreigt dat ze zo nooit een man zal krijgen, lijkt ze toe te geven. Maar in werkelijkheid is ze haar vader te slim af.....

De spelers/vocalisten zijn al geruime tijd onder begeleiding van zangdocente/regisseuse **Jacqueline Janssen**.

Gastspeler bij het orkest t.b.v. de Kaffeekantate is fluitiste **Annemarie de Ruijter**.

De rolverdeling is als volgt:

Liesje (Lieschen)	- Eline Püttmann - van den Hout
Herr Schlendrian	- Robert Bloemhoff
verteller	- Dylan Knoop

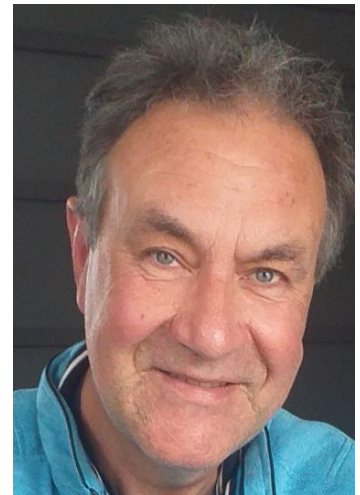
Eline Püttmann - van den Hout

Elines passie voor zingen ontstond tijdens haar studententijd in 2009. Bij het Leids Studenten Koor en Orkest Collegium Musicum zong ze vele prachtige koorwerken onder leiding van Gilles Michels. Sinds 2016 zingt ze met veel plezier bij Toonkunst Rotterdam onder leiding van Maria van Nieukerken. Tijdens het najaarsconcert van 2017 zong Eline voor het eerst solo bij dit koor: deel 5 van het Gloria van Poulenc. Later volgden solo's in de Mis in Es van Schubert, de Mis in D van Mozart en het Requiem van Mozart. Sinds 2017 volgt ze zangles bij zangcoach Jacqueline Jansen en ze maakt deel uit van JaJa Opera, een gezelschap dat jaarlijks een gehele opera of highlights uit opera's uitvoert. Eline heeft al meerdere aria's gezongen, waaronder: Prendi per me sei libero van Donizetti's 'L'elisir d'amore, Qual Prodigio uit I lombardi van Verdi en Caro nome uit Rigoletto van Verdi. In de Kaffee Kantate vertolkt zij de rol van Lieschen.

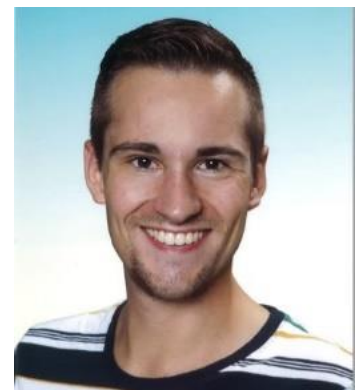
Robert Bloemhoff

Robert Bloemhoff is slagwerker, gitarist, en zanger (bas). Hij volgde jarenlang zanglessen bij Jacqueline Janssen en heeft met een aantal koren optredens gedaan. Hij heeft ook als solist gezongen tijdens presentaties. Daarnaast heeft hij ervaring opgedaan met operaprojecten in samenwerking met het Rotterdams Operakoor o.a. in de Doelen. In de Kaffee Kantate speelt hij de rol van Schlendrian. In Der Nachtwächter neemt hij de vocale partij in de Ciacona voor zijn rekening.

Dylan Knoop

Dylan Knoop is docent in het vo en lerarenopleider. Hij geeft voornamelijk lessen drama en Frans. Daarnaast zingt hij ruim 10 jaar klassiek bij Jacqueline Janssen. Naast zijn werk als docent is hij acteur bij het Rotterdamse theatergezelschap De Klassieken en aankomend jaar regisseert hij een studentengroep bij toneelvereniging RISK in Rotterdam. In de Kaffee Kantate is hij de verteller.

Jim Benjamin Roodnat - dirigent en docent

Jim is docent orkestdirectie en zelf als dirigent verbonden aan Ars Musica barokorkest Rotterdam, het Orkest van het Groene Hart, het kamerorkest Touché, het Rotterdams JuniorenOrkest en het Rotterdams JeugdSymfonieOrkest. Jim is sinds oktober 2020 dirigent van Ars Musica.

Schweigt stille, plaudert nicht

<p><i>1. Recitatief (T)</i></p> <p>Schweigt stille, plaudert nicht und höret, was itzund geschicht: da kömmt Herr Schlendrian mit seiner Tochter Liesgen her, er brummt ja wie ein Zeidelbär; hört selber, was sie ihm getan!</p>	<p><i>1. Recitatief (T)</i></p> <p>Zwijg nu, klets niet meer en luister wat er nou gebeurt: daar komt meneer Treuzel aan met zijn dochter Liesje, hij bromt als een honingbeer; luister zelf naar wat ze hem heeft aangedaan!</p>
<p><i>2. Aria (B)</i></p> <p>Hat man nicht mit seinen Kindern hunderttausend Hudelei! Was ich immer alle Tage meiner Tochter Liesgen sage, gehet ohne Frucht vorbei.</p>	<p><i>2. Aria (B)</i></p> <p>Heb je met je kinderen niet honderdduizend problemen! Wat ik ook dagelijks zeg tegen mijn dochter Liesje, het glijdt van haar af.</p>
<p><i>3. Recitatief (S, B)</i></p> <p>(B) Du böses Kind, du loses Mädchen, ach! wenn erlang ich meinen Zweck: tu mir den Coffee weg! (S) Herr Vater, seid doch nicht so scharf! Wenn ich des Tages nicht dreimal mein Schälchen Coffee trinken darf, so werd ich ja zu meiner Qual wie ein verdorrtes Ziegenbrätchen.</p>	<p><i>3. Recitatief (S, B)</i></p> <p>(B) Ondeugend kind, ongehoorzaam meisje, ach, wanneer zal ik mijn doel bereiken: weg met die koffie! (S) Vader, doe toch niet zo streng! Als ik niet driemaal daags mijn kopje koffie mag drinken, dan verander ik tot mijn verdriet in een verdord stukje geitenvlees.</p>
<p><i>4. Aria (S)</i></p> <p>Ei! wie schmeckt der Coffee süße, lieblicher als tausend Küsse, milder als Muskatwein. Coffee, Coffee muss ich haben, und wenn jemand mich will laben, ach, so schenkt mir Coffee ein!</p>	<p><i>4. Aria (S)</i></p> <p>O, wat smaakt die koffie heerlijk, lekkerder dan duizend kussen, zachter dan muskaatwijn. Koffie, koffie moet ik hebben, en als iemand mij wil verkwikken, schenk mij dan koffie in!</p>
<p><i>5. Recitatief (S, B)</i></p> <p>(B) Wenn du mir nicht den Coffee lässt, so sollst du auf kein Hochzeitfest, auch nicht spazierengehn. (S) Ach ja! Nur lasset mir den Coffee da! (B) Da hab ich nun den kleinen Affen! Ich will dir keinen Fischbeinrock nach itzger Weite schaffen. (S) Ich kann mich leicht darzu verstehn. (B) Du sollst nicht an das Fenster treten und keinen sehn vorübergehn! (S) Auch dieses; doch seid nur gebeten Und lasset mir den Coffee stehn! (B) Du sollst auch nicht von meiner Hand ein silbern oder goldnes Band auf deine Haube kriegen!</p>	<p><i>5. Recitatief (S, B)</i></p> <p>(B) Als je de koffie niet laat staan, laat ik je nooit meer naar een bruiloftsfeest gaan. (S) Nou ja! Als ik maar koffie krijg! (B) Wat ben je toch een deugniet! Ik koop geen wijde baleinen rok voor je naar de laatste mode. (S) Daar zit ik niet mee. (B) Je blijft van het raam weg, zodat je niemand langs ziet komen! (S) Ook daar zit ik niet mee. Ik heb maar één vraag: laat mij mijn koffie houden! (B) Ook krijg je van mij geen zilveren of gouden lint om je kapje!</p>

<p>(S) Ja, ja! nur lasst mir mein Vergnügen! (B) Du loses Liesgen du, so gibst du mir denn alles zu?</p>	<p>(S) Mij best, als ik mijn pleziertje maar houd! (B) Ongehoorzame Liesje, het maakt je allemaal niets uit?</p>
<p>6. <i>Aria (B)</i></p> <p>Mädchen, die von harten Sinnen, sind nicht leichte zu gewinnen. Doch trifft man den rechten Ort, o! so kömmt man glücklich fort.</p>	<p>6. <i>Aria (B)</i></p> <p>Meisjes die koppig zijn kun je niet gemakkelijk overtuigen. Maar als je hen op de juiste plaats treft, dan kom je wel waar je wezen wil.</p>
<p>7. <i>Recitatief (S, B)</i></p> <p>(B) Nun folge, was dein Vater spricht! (S) In allem, nur den Coffee nicht. (B) Wohlan! so musst du dich bequemen, auch niemals einen Mann zu nehmen. (S) Ach ja! Herr Vater, einen Mann! (B) Ich schwöre, dass es nicht geschicht. (S) Bis ich den Coffee lassen kann? Nun! Coffee, bleib nur immer liegen! Herr Vater, hört, ich trinke keinen nicht. (B) So sollst du endlich einen kriegen!</p>	<p>7. <i>Recitatief (S, B)</i></p> <p>Doe nu wat je vader zegt! (S) Dat wil ik in alles doen, maar niet wat de koffie betreft. (B) Goed dan, maar dan moet je je er nu ook bij neerleggen dat je nooit een man zult krijgen. (S) O vader, ik wil wel een man hoor! (B) Ik verzeker je dat dat niet gaat gebeuren. (S) Tenzij ik de koffie kan laten staan? Nou, koffie, blijf dan maar liggen! Luister, vader, ik drink geen koffie meer. (B) Dan krijg je eindelijk een man!</p>
<p>8. <i>Aria (S)</i></p> <p>Heute noch, lieber Vater, tut es doch! Ach, ein Mann! Wahrlich, dieser steht mir an! Wenn es sich doch balde fügte, Dass ich endlich vor Coffee, Eh ich noch zu Bette geh, Einen wackern Liebsten kriegte!</p>	<p>8. <i>Aria (S)</i></p> <p>Vandaag nog, lieve vader, doe het toch! Ach, een man! Werkelijk, die past mij! Als het toch eens snel zou gebeuren dat ik eindelijk in ruil voor koffie nog voordat ik naar bed ga, een flinke geliefde kreeg!</p>
<p>9. <i>Recitatief (T)</i></p> <p>Nun geht und sucht der alte Schlendrian, wie er vor seine Tochter Liesgen bald einen Mann verschaffen kann; doch, Liesgen streuet heimlich aus: kein Freier komm mir in das Haus, er hab es mir denn selbst versprochen und rück es auch der Ehestiftung ein, dass mir erlaubet möge sein, den Coffee, wenn ich will, zu kochen.</p>	<p>9. <i>Recitatief (T)</i></p> <p>Nu gaat de oude Treuzel op zoek: hij wil zijn dochter Liesje zo snel mogelijk aan een man helpen. Maar Liesje vertelt stiekem rond: er komt geen vrijer mijn huis in die mij niet persoonlijk heeft beloofd en het in de huwelijksacte opneemt dat het mij is toegestaan koffie te zetten wanneer ik maar wil.</p>
<p>10. <i>Koor / Terzet (S, T, B)</i></p> <p>Die Katze lässt das Mausen nicht, die Jungfern bleiben Coffeeschwestern. Die Mutter liebt den Coffeebrauch, die Großmama trank solchen auch, wer will nun auf die Töchter lästern!</p>	<p>10. <i>Koor / Terzet (S, T, B)</i></p> <p>Een kat wil nu eenmaal blijven muizen, vrouwen zullen altijd koffiezusters zijn. De moeder houdt van koffie, de grootmoeder dronk het al, wie zou het nu de dochters kwalijk kunnen nemen!</p>

Ars Musica

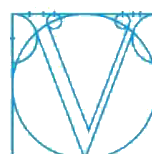
Barokorkest Rotterdam

Wilt u het orkest steunen en donateur worden ? Via de website www.ars-musica.nl kunt u zich aanmelden. De minimum bijdrage is € 25,- per jaar. Als donateur wordt u vooraf op de hoogte gesteld van onze concerten en krijgt u korting op de entreprijs.

Dit concert is mede mogelijk gemaakt door:

Nieuwenhuis Fashion
the new corporate identity concept

Stichting
Bevordering van
Volkskracht